

Contract tussen de volmachten van de molenkolonie 'De Vereeniging Oostkant' te Borgercompagnie met de molenaar

Op 28 november 1909 tekende Jans van der Molen het bovenvermeld contract en werd daarmee watermolenaar op de poldermolen te Borgercompagnie.

Deze molen was gebouwd in 1872 en verving een op 8 juni 1872 afgebrande molen, welke in 1835 was gebouwd.

Het was een ronde stenen grondzeiler met een met dakleer beklede kap. Beide roeden waren voorzien van zelfzwichting en hadden een vlucht van 23,50 m.

De molen was uitgerust met een schroef met een diameter van 1,52 m en bemaalde de polder 'De Vereeniging' of 'Borgercompagnie Oostkant' op de Borgercompagniestervaart,

groot 372 ha, welke was opgericht bij notariële acte van 23 maart 1836.

In 1932 is de molen door Nienhuis en Zoon uit Eenrum gedeeltelijk afgebroken tot de nog bestaande romp. In het restant van de molen stond een elektrisch gemaal.

De molen staat aan aan de westzijde van de Zwarte Weg; 800 m ten zuidoosten van de knik in de Borgercompagniestervaart en is ingetekend op de waterstaatskaart van 1874 en op de kaart ten Bruggencate 12.a.6 (stafkaart 1890), fichenr. 573.

De tekst van het contract luidt aldus:

De volmachten van de molenkolonie de Vereeniging Oostkant te Borgercompagnie gedenken voor drie jaren te verhuuren het huis en molen met de daarbij behorende landerijen ter gezamenlijke grootte van drie hectare zestig are negentig centiare op de navolgende voorwaarden.

Art. 1

De molenaar zal verplicht zijn te malen en van iedere gunstige windt gebruik te maken zoo lang de Volmachten zulks niet meer noodig oordelen zoo wel des zomers als de 's winters bij dag en bij nacht ten zij het tegendeel door de Volmachten bevolen wordt doch bij buitengewoon hoog binnen water als de Volmachten oordeelen ~~als de Volmachten oordeelen~~ dat de molenaar iemand te hulp moet hebben om de andere nacht een man daartoe verstrekken doch zal dit geheel van de beschikking van de Volmachten afhangen.

Art. 2

De molenaar zal verplicht zijn een goed opzicht op de molen te houden voor alle vuilligheden bewaren, de zeilen te droogen wanneer er niet meer gemalen wordt van de roeden te nemen en op een veilige plaats op aanwijs van de Volmachten droog en zindelijk te bewaren gelijk mede de rooster voor de molen van kroos en ladden en alle hindernissen tot doorvoor van het water naar de molen zuiver te houden, ook zal hij het ruim van de molen niet tot bergplaats van eenige goederen mogen gebruiken.

Art. 3

De molenaar zal te allen tijde wanneer zulks vereischt wordt bij de molen tegenwoordig moeten zijn en de gebreken de molen aangaande hem bekend de volmachten onverwilt in kennis stellen.

Art. 4

De molenaar zal tot belooning genieten het vrije gebruik van de behuizing staande tegenover de molen getekend letter F No. 338 met het daarbij behorende land doch verplicht zijn telke jare in handen van de Boekhouder Volmacht te storten den 1 Januarij de som van hondert vijftig gulden zonder eenige korting.

Art. 5

Alle lasten op dit perseel rustende komen voor rekening der Vereeniging.

Art. 6

De molenaar zal het land elk jaar moeten bemesten met dertig baal kaniet of zoo veel gezuiverde kali als dezelfde bevatten en dertien baal super fosfaat met de mest door hem zelf

gemaakt zoo ook de opgevangen kroos en ladden, blijft echter het meerdere aanbrengen van stikstof naar zijne keuze en zoo hij mocht ophouden op deze molen te zijn door vertrek als anderszins als de aanwezige mest op de plaats te laten ter beschikking van de dan fungeerende Volmachten.

Art. 7

De molenaar zal geen eenden of hoenders mogen houden.

Art. 8

De aanvang waarover dit contract loopt zal zijn wat het land en tuin aangaat den eersten Maart negentienhondert en tien en het huis en molen met Mei daarop volgende, terwijl de huurtijd zal eindigen van het land en tuin den eersten Maart negentienhondert dertien, het huis en molen met Mei daarop volgende, of wat de molen betreft wanneer de Volmachten mogten goedvinden zulks eerder te doen plaats vinden.

Art. 9

De molenaar zal verplicht zijn ieder jaar voor den twintigsten October een kamp met rogge te bezaaijen en wel ten groote van een hectare het overige land en tuin behoorlijk te bewerken en zwart te maken alsmede het huis naar zijne bestemming te bewonen zoo als zulks behoort, voorst de wijk en slooten goed te schoonen en het gedeelte van de weg aan dit goed toe behoorende in schouwbare staat te houden.

Liefhebbers gelieven zich aan te melden per brief met eene zelfstandige borg voor den 15 November bij E. Boerma Borgercompagnie.

De ondergetekende benoemd Molenaar neemt aan bovenstaande voorwaarden stipt te vervullen.

Aldus gedaan en getekend den 28 November 1909.

J. van der Molen

Het einde van de watermolen als windmolen werd bekend gemaakt in het op 1 april 1932 verschenen bericht in de plaatselijke courant.

In de romp van de molen werd een elektrisch gemaal geplaatst.

De molen te Borgercompagnie gefotografeerd in de twintiger jaren van de vorige eeuw. Het gevluht is voorzien van zelfzwichting, met op de binnenroede korte remkleppen, haaks op de zelfzwichting. De vlucht bedroeg 23,50 m.

De romp te Borgercompagnie gefotografeerd door W. Jans, op 18 februari 2004.

Gegevens over de molenaarsfamilie van der Molen

Zwaantje Waalkens en Jans van der Molen

Kobe

Jans van der Molen

Zwaantje Waalkens

Tjapko

Sienke

Parenteel van Jans van der Molen

1 Jans van der Molen is geboren 11-1-1877 in Nieuw-Scheemda, zoon van Kobe van der Molen en Frouke van der Wijk. Hij wordt in 1909 molenaar op de watermolen te Borgercompagnie.

Jans trouwde, 30 jaar oud, op 30-4-1907 in Scheemda met **Zwaantje Waalkens**, 22 jaar oud. Zwaantje is een dochter van Tjapko Waalkens en Sienke Venhuis en geboren 4-7-1884 in Farmsum.

Notitie bij het huwelijk van Jans en Zwaantje:

beroep bruidegom: boerenknecht; beroep vader bruidegom: arbeider; beroep moeder bruidegom: arbeidster; bruidegom 30 jaar; bruid 22 jaar. Zwaantje is overleden op 29-4-1938 in Muntendam, 53 jaar oud. Van het overlijden is aangifte gedaan op 30-4-1938.

Kinderen van Jans en Zwaantje:

1 Kobe van der Molen, geboren 13-4-1908 te Slochteren.

Hij emigreerde op 21-jarige leeftijd naar Amerika, waar hij overleed op 11-1-1999 te Kalamazoo, Mi.

2 Winy van der Molen

3 Tjapko van der Molen *

4 Sienke van der Molen

* **Tjapko van der Molen** trouwde met **Gezientje Dekker**

Kind van Tjapko en Gezientje:

1 Tiny van der Molen (met dank aan de door haar verstrekte aanvullingen)

Bronnen: RHC Groninger Archieven en het Groninger molenarchief.
Gegevens over de molen zijn in de GrA te vinden in toegangsnummer 2489, inventarisnummer 26.

Transcriptie, scans, en samenstelling B. D. Poppen © Uithuizen 2008/2011.

Dit document is onderdeel van de homepage van B. D. Poppen <http://www.bdpoppen.nl>